Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Псеевская средняя общеобразовательная школа»
Менделеевского муниципального района Республики Татарстан

ПРИНЯТО:
решением педагогического
совете МБОУ “Псеевская СОШ”
Протокол №1
от “29.08.2025”

УТВЕРЖДАЮ:
Директор МБОУ "Псеевская
СОШ" И.Р.Зигангареев
Приказ №24
от “29.08.2025”

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат: 00A95FF44CC72B3A11A22CB321CC2C77AC
Владелец: Зигангареев Ильнар Ринатович
Действителен: с 30.07.2025 по 23.10.2026

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного курса
«Читательская грамотность»
(для обучающихся 2 - 4 классов)

д.Псеево – 2025г.

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

2 сыйныф

Курсның шәхси, метапредмет һәм предмет үзләштерү нәтиҗәләре

Шәхси нәтиҗәләр

Укучыда формалашачак:

- укуга уңай карашта булу, укырга теләкбелдерү, яңа биремнәрне чишү ысулларына, автор белән кара-каршы сөйләшүгә кызыксыну;

- эстетик тойгыларын үстерү; яңа материалга танып-белү кызыксынуы;
- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларың/уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;

- үз мөмкинлекләреңне бәяләү;

- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;

- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую) .

Укучы формалашу өчен мөмкинлек алачак:
- әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау;

- текстлардагы төрле тормыш ситуацияләренә һәм геройларның гамәлләренә гомумкешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;

“гаилә”, “туган ил”, “мәрхәмәтлелек” төшенчәләрен кабул итү, “башкаларга карата түземлелек, кайгыртучанлык”, “кеше кадерен белү” кебек хисләр формалашу.

Метапредмет нәтиҗәләр

Танып-белү УУГ:

Укучы өйрәнәчәк:

- дәреслектә укый торган китапта бирелгән шартлы билгеләрне укый белергә, кирәкле текстны китапның “Эчтәлек” бүлегеннән карап таба белергә;
- текстның билгеләнгән һәм кирәкле өлешләрен, юлларын, сүзтезмәләрен, сүзләрен бик тиз таба белергә;
- мәгълүмат алуның берничә чыганагы белән берьюлы эшли белергә (уку китабы, мөстәкыйль эшләү өчен эш дәфтәре һәм хрестоматия; уку китабы һәм сүзлекләр; текстлар һәм текстка иллюстрацияләр).

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- объектларны чагыштыру, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләргә;

- төп мәгълүматны аерырга, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белергә;

- төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштырырга;

- *материаль объектлар кулланып биремнәр үтәргә.*

Регулятив УУГ:

Укучы өйрәнәчәк:

-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;

- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамларга;

- үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерергә;

- тормыш тәҗрибәсен кулланырга;

- эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә;

- әйтелгән фикерне тексттан өзекләр яки җөмләләр белән дәлилләргә;
- төрле фикерләрнең төрле нигезләре булырга мөмкин икәнлеген аңларга.

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- *эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештырырга, нәтиҗәле эш алымнарын таба белергә;*

- *уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белергә;*

- *билгеләгән критерийларга таянып, эш сыйфатына бәя бирә белергә.*

Коммуникатив УУГ:

Укучы өйрәнәчәк:

- аралашу һәм хезмәттәшлек итәргә;
- бергә утырган иптәшең белән бергә эшләргә: эшләрне килешеп үзара бүлешергә, үз эшеңне кеше ярдәменнән башка башкарырга, бер-берең башкарган эшне тикшерә белергә;
- эшләрне чылбырлап башкарырга;
- төрле фикерләр арасындагы аерманы ишетеп аңларга һәм килешергә;
- тексттан геройлар әйткән фикерләрнең дөреслеген дәлилли торган фикерләрне табарга.

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- *уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;*

- *күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;*

- *күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга;*

- *сөйләмнең диалог формасын үзләштерергә.*

Предмет нәтиҗәләре

Сөйләм һәм уку эшчәнлеге төрләре.

Аудирование, эчтән һәм кычкырып уку, төрле төрдәге текстлар белән эшләү, библиография белән эшли белү. Әдәби әсәр тексты белән эшләү, аралашу культурасы.

Укучы өйрәнәчәк:

- уку тизлеген арттыра барып, сүзләрне тулы әйтеп кычкырып укырга;
- текст белән беренчел танышканда, өлешләп укыганда һәм кабатлап укыганда эчтән укырга;
- укыган текстка карата кыскача монологик фикерләмә 6 укытучы соравына кыска һәм тулы җавап бирергә;
-әңгәмәдәшеңне (укытучыны, сыйныфташыңны) тыңларга: әйтелгән фикерне кабатламау, башкалар әйткән фикерне тулыландыру;
- татар әдәбиятының 2-3 классигының исемен әйтергә, әсәрләрнең исемнәрен атарга һәм кыскача эчтәлекләрен сөйләргә;
- яраткан язучын турында әйтә белергә һәм аның әсәрләрен атарга, аларның эчтәлеге турында кыскача гына әйтә белергә;
- әсәрнең төп темасын һәм фикерен (укытучы ярдәме белән) аерып чыгарырга;
- әсәрдәге геройларга (исемнәрен атау, портреты, сөйләме) һәм аларның гамәлләренә бәя бирергә;
- сүзләрнең мәгънәсен ачыклау өчен аңлатмалы сүзлекбелән эшли белергә.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- *укытучы укыган текстны ишетеп аңлау күнекмәләрен үстерергә;*
- *укыган әсәр эчтәлегенә телдән үзенең фикерен белдерергә;*
- *сайлап алып 2-3 авторның шигырен сөйләргә;*
- *зур булмаган текстны сөйли белергә;*
- *китапханәдән китаплар һәм вакытлы матбугат сайлаганда, тышлыкка карап сайларга, шулай ук китапларның "Эчтәлек" битен файдаланырга;*
- *дәрестә текст белән эшләү өчен өстәмә хрестоматиядән, өйдән алып килгән китаплардан файдаланырга;*
- *әсәр эчтәлеге буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавап бирергә.*

Әдәбият белеменә кереш

Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)

Шигъри әсәрләрнең үзенчәлекләрен белү (ритм, рифма һ.б), жанр үзенчәлекләрен аеру (халык авторлар иҗат иткән әкиятләр),әдәби алымнарны тану (чагыштыру, сынландыру, каршы кую һ.б.)

Укучы өйрәнәчәк:
- тылсымлы әкиятләрне хайваннар турындагы әкиятләрдән аерырга;
- т ылсымлы әкиятләрнең үзенчәлекләрен аерырга;
- әкиятләрне хикәяләрдән аерырга.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- *балалар өчен авторлар иҗат иткән поэтик әсәрләрдә фольклор жанры үзенчәлекләрен табарга: әкият-чылбырларның сюжет-композицион үзенчәлекләре, санамышлар, тизәйткечләр, атамышлар, бишек җырларын;*
- *әдәби әсәрләр белән х.а.и. әсәрләре арасында күчешле чикләрне табарга (хикәядә кулланылган әкият элеиентлары, тылсымлы әкиятләргә хайваннар турындагы әкиятләрнең кушылып китүе һ.б.)*
- *дөньяны танып-белүнең шигъриятен тоярга;*
- *дөньяны тоюдагы шигъри хисләрнең тезмә әсәрләрдә (шигъри текстларда) генә түгел, чәчмә әсәрләрдә дә бирелүен.*

Иҗади эшчәнлеге элементлары.

Рольләргә бүлеп уку, сәхнәләштерү, телдән тасвирлау, репродукцияләр белән эшләү.

Укучы өйрәнәчәк:
- укыганның эчтәлеген аңларга,

- тиешле интонацияне, уку темпын һәм тиешле тукталышларны текст эчтәлегеннән чыгып аңлап сайлый белергә,
- әдәби әсәрләрнең өлешләрен рольләргә бүлеп һәм чылбырлап укырга;
- программада бирелгән матур әдәбият әсәрләрен эмоциональ (хис белән) кабул итәргә.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне сәнгатьле итеп укырга;
- дәреслектәге иллюстрацияләрне карарга, аларны текст эчтәлеге һәм текстта бирелгән төп фикер (хисләр, кичерешләр) белән тәңгәлләштерергә;
- үзеңнең шәхси кичерешләрен һәм күзәтүләрең белән телдән уртаклаша белергә.

3 нче сыйныф

Шәхескә нәтиҗәләр

Укучыда формалашачак:

- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;

- үз уңышларың,уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;

- үз мөмкинлекләреңне бәяләү;

- гаилә әгъзаларына, гаилә кыйммәтләренә ихтирам һәм хөрмәт белән карау; башкаларның хис -кичерешләрен аңлау, аларга карата мәрхәмәтлелек һәм киң күңеллелек күрсәтә белү;үзеңнең һәм башкаларның холкына, тотышына әхлак нормалары югарылыгыннан бәя бирү.

Укучы формалашырга мөмкинлек алачак:

- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ;

- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую)

Метапредмет нәтиҗәләр

Танып- белү УУГ

Укучы өйрәнәчәк:
- дәреслектә ориентлаша белергә;

- сүзлекләр белән җиңел эшләргә, кирәкле мәгълүматны бик тиз таба белергә;

- дәреслектә / укый торган китапта бирелгән шартлы билгеләрне укый белергә,кирәкле текстны китапның “Эчтәлек” бүлегеннән карап таба белергә;
- текст белән эшли белергә: әдәби әсәрнең темасын һәм төп фикерен (идеясен, кичерешләрен), төрле тормыш позицияләрен (карашлар, максат, кәефкә бәйле каралар) аерып алырга;
- төрле текстлар һәм текстка иллюстрацияләр,мәгълүмат алуның берничә чыганагы (уку китабы, мөстәкыйль эшләү өчен эш дәфтәре һәм хрестоматия; уку китабы һәм сүзлекләр; текстлар һәм текстка иллюстрацияләр, белем алуның башка төрле чыганаклары, Интернет мәгълүматлары) белән берьюлы эшли белергә;
Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
-төрле җыентыклар (монография, жанр буенча һәм тематик җыентыклар) ясау алгоритмына; ләкин шул ук вакытта “җыентык” сүзе үзе термин буларак кулланылмый.

<u>Регулятив УУГ</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;

- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамларга;

- үз эшчәнлегеңне контрольгә алырга, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерергә.

<u>Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>
- *тормыш тәҗрибәсен кулланырга;*

- *эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә.*

<u>Коммуникатив УУГ</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
- аралашырга һәм хезмәттәшлек итәргә;
- бергә утырган иптәшең белән бергә эшләргә; кечкенә төркемнәрдә эшләргә: үзара эшләрне һәм рольләрне бүлешергә, үзеңә бирелгән эшне башкарырга һәм аны гомуми эшнең бер өлеше итәргә;
- тормыш тәҗрибәсен кулланырга;

- күршең белән хезмәттәшлек итәргә;

- үз фикереңне һәм позицияңне формалаштырырга;

- уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;

- күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;

- күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга;

- сөйләмнең диалог формасын үзләштерергә.

<u>Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>
- *төрле фикерләр һәм карашлар арасында аермалыкларны аңларга, шул фикерләрнең берсенә кушылырга һәм ни өчен икәнлегенең сәбәбен дәлилләргә;*
- *тексттан геройлар әйткән фикерләрнең дөреслеген дәлилли торган фикерләрне табарга.*

<u>Предмет нәтиҗәләр</u>

<u>Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
-уку тизлеген арттыра барып, сүзләрне тулы әйтеп кычкырып укырга;
-текст белән беренчел танышканда, өлешләп укыганда һәм кабатлап укыганда эчтән укырга;
-өйрәнгән әсәрләрнең авторларын – әдипләрнең һәм шагыйрьләрнең исемнәрен әйтә белергә,аларның берничә әсәрен атау, сыйныфта укыган әсәрләрнең кыскача эчтәлеген сөйләргә;
-үзеңә ошаган әдәби герой турында сөйләргә;
-геройга карта авторлык мөнәсәбәтен ачыкларга;
-төрле авторларның 3-4 әсәрен (сайлап алып) яттан сөйләргә;
-китап һәм аның элементларында җиңел ориентлашырга (автор, исеме, эчтәлеге, иллюстрацияләр);
-әсәрләрнең геройларына характеристика бирергә, төрле әсәрләрнең берничә геройларының характерларын чагыштырырга.
<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>

- кирәкле китапны сайлый белергә һәм элементлары буенча аның эчтәлеген билгеләргә;
- сайлап алган китапларны мөстәкыйль укырга;
- укыган әсәрләрең геройларына бәяләмә бирергә;
- сүзлек белән мөстәкыйль эшләргә.

<u>Әдәбият белеменә кереш</u>
<u>Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
-хайваннар турындагы, көнкүреш һәм тылсымлы әкиятләрне, мәсәлләрне аера белергә;
-әкиятләрне хикәяләрдән аерырга;
-авторлар иҗат иткән әсәрләрдә тел-сурәтләү чараларын таба һәм атый белергә(чагыштыру, сынландыру, гипербола, каршылык, фигуралар, кабатлау)
<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>
-хайваннар турындагы әкиятләрдәге вакыйгаларның вакыт аралыгында үсешен;
-әкиятләрне әдәби әсәрләр белән чагыштырырга.

<u>Иҗади эшчәнлеге элементлары</u>

<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
-укыганның эчтәлеген аңларга,тиешле интонацияне, уку темпын һәм тиешле тукталышларны текст эчтәлегеннән чыгып аңлап сайлый белергә;
-программада бирелгән әсәрләрне ишетеп тыңларга һәм эмоциональ аңларга; әсәр турындагы фикерләрне телдән әйтергә(сөйләргә);
-әдәби текстларны, музыка, сынлы сәнгать әсәрләрен интерпретацияләргә (ишеткән, күргән һәм укыган әсәрләр буенча үзеңнең уйларыңны һәм хисләреңне белдерергә).

<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>
- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне сәнгатьле итеп кычкырып укырга;
- дәреслектәге иллюстрацияләрне карарга, музыкаль әсәрләрне тыңларга, аларны әдәби һәм сынлы сәнгать әсәрләренең эчтәлеге белән чагыштырырга, аларга салынган фикер, хисләр һәм кичерешләрне аңларга;
- әдәби, музыкаль, сынлы сәнгать әсәрләрен анализлау барышында, телдән һәм язмача (фикерләрне язу яки кыска сочинениеләр формасында) үзеңнең шәхси кичерешләрең һәм күзәтүләрең белән уртаклашырга.

4нче сыйныф

<u>Шәхси нәтиҗәләр</u>
<u>Чыгарылыш сыйныф укучысында формалашачак:</u>

-туган илгә мәхәббәт, туган телгә сакчыл караш;
-милли үзаң;
-укуга карата теләк-омтылыш, җаваплы караш;
-әйләнә-тирә табигатькә дөрес караш;
-кешеләр белән аралаша белү культурасы.
<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы формалашуга мөмкинлек алачак:</u>

- гаделлек, дөреслек, яхшылык, мәрхәмәтлелек һәм аларның киресе булган сыйфатларны тану, бәяләү;
- алган белем һәм осталыкны тормышта максатчан кулланырга өйрәнү.

<u>Метапредмет нәтиҗәләр</u>

<u>Танып- белү УУГ</u>

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

- әдәби әсәрне дөрес аңлап укырга һәм анализларга;
- дөрес нәтиҗәләр чыгарырга, гомумиләштерергә;
- сәбәп-нәтиҗә бәйләнеше булдырырга.

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:</u>

- *үз фикереңне исбатлый һәм яклый алырга күнектерергә;*
- *әсәр хакында дөрес фикер йөртә алырга.*

<u>Коммуникатив УУГ</u>

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

- иптәшеңне тыңлый, ишетә белергә, ишеткәнен үз фикере белән чагыштырырга;
- нәтиҗәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнергә һәм дөрес юлны сайларга;
- үз фикереңне телдән һәм язма формада башкаларга җиткерә белергә;
- килеп чыккан проблемаларны уртага салып хәл итәргә;
- төркемнәргә берләшергә, бер фикергә килә белергә.

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:</u>

- *өлкәннәр һәм яшьтәшләрең белән продуктив уртак гамәл оештырырга;*
- *текст буенча сораулар бирә белергә.*

<u>Регулятив УУГ</u>

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- дәреснең темасын, проблемасын, максатын мөстәкыйль таба белергә;
- уку проблемасын чишәргә;
- план буенча эшли белергә;

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:</u>

- *үз фикерләреңне мөстәкыйль дәлилләргә;*
- *үзанализ һәм үзбәя булдырырга.*

<u>Предмет нәтиҗәләр</u>

<u>Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре</u>

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

-текст белән беренчел танышканда, өлешләп укыганда һәм кабатлап укыганда эчтән укырга;

-өйрәнгән әсәрләрнең темасын һәм төп фикерен билгеләргә, текстны берничә мәгънәви кисәккә бүлүәргә; текстның планын төзергә һәм аны эчтәлекне сөйләгәндә куллана белергә; текстны кыскача һәм тулы итеп сөйләргә;

-дәрестә өйрәнгән төп әсәрләрнең эчтәлеген белергә. Аларның авторын һәм исемен белергә;

-ике яки өч балалар журналының исеменәйтергә һәм аларның эчтәлегенә (рубрикаларына) күзәтү ясарга;

-әдәби әсәрләрнең геройларына характеристика бирергә, бер яки берничә әсәрнең геройларын чагыштырырга. Авторның геройга мөнәсәбәтен ачыкларга;

-сайлап алып шигъри әсәрләрне яки алардан өзекләрне сөйләргә; яттан сөйләүгә сыйныфташлары тарафыннан әйтелгән тәнкыйди фикерләрне дорес кабул итәргә;

- әдәби әсәр турында үзеңнең фикереңне нигезли белергә һәм үз фикереңне әсәрдән өзекләр яки аерым җөмләләр белән дәлилләргә;

-китап һәм аның элементларында җиңел ориентлашырга (автор, исеме, эчтәлеге, иллюстрацияләр);

-бер әсәргә яки җыентыкка аннотация төзергә;

<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышындачыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>

-төрле юнәлештәге биремнәрне чишү максатыннан (тәкъдим ителгән исемлек буенча, билгеле бер темага чыгыш әзерләү өчен һ.б.) китапханәдән кирәкле китапларны мөстәкыйль сайларга;
-геройларга , аларның эш-гамәлләренә бәя бирүһәм биргән бәягә сыйныфташларының фикерен дөрес кабул итәргә;
-төрле мәгълүмат чаралары, төрле юнәлештәге белешмәләр һәм сүзлекләр белән мөстәкыйль эшләргә);

Әдәбият белеменә кереш

Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:
-әдәбиятның – сәнгатьнең бер чарасы буларак үсеш юнәлешен күзалларга: халык авыз иҗатыннан авторлар иҗат иткән әсәрләргә кадәр үткән араны аңларга;
-халык авыз иҗаты әсәрләрен авторлык әсәрләреннән аера белергә;
-авторлар иҗат иткән әсәрләрдә тел-сурәтләү чараларын таба һәм атый белергә(чагыштыру, сынландыру, гипербола, каршылык, фигуралар, кабатлау).

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- дөнья халыклары, рус халык , татар халык әкиятләрендә бирелгән дөньяны мифологик кабул итү үзенчәлекләрен күзәтергә;
- шигырьнең шагыйрь сайлаган шигъри формада бирелүенең уңышлы булуын (классик һәм бүгенге көн шигърияте әсәрләренә нигезләнеп) дәлилләргә;
- әдәби әсәрнең язылу тарихында язучы (шагыйрь, рәссам) биографиясенең әһәмиятле урын алып торуын аңларга;
-сәнгатьнең төрле төрләренә караган (әдәби, музыка, рәсем сәнгате) әсәрләрнең эчтәлек буенча гына түгел, ә бәлки авторларның тормышны кабул итүе буенча охшашлыгына да бәйле булуын аңларга.

Иҗади эшчәнлек элементлары

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:
-шигъри һәм чәчмә әсәрләрне дөрес интонация белән кычкырып укырга;
-сыйныфташлар белән әдәби, рәсем сәнгате һәм музыка әсәрләре турында фикер алышырга(алардагы төп фикерләр, хис-кичерешләр);
-язмача һәм телдән (фикерләреңне әйтү яки кечкен сочинение формасында) әдәби, рәсем сәнгате һәм музыка әсәрләре турында фикер алышудан туган уйларын белән бүлешергә;

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне сәнгатьле итеп кычкырып укырга;
- дәреслектәге иллюстрацияләрне карарга, музыкаль әсәрләрне тыңларга, аларны әдәби һәм сынлы сәнгать әсәрләренең эчтәлеге белән чагыштырырга, аларга салынган фикер, хисләр һәм кичерешләрне аңларга;
- әдәби, музыкаль, сынлы сәнгать әсәрләрен анализлау барышында, телдән һәм язмача (фикерләрне язу яки кыска сочинениеләр формасында) үзеңнең шәхси кичерешләрең һәм күзәтүләрең белән уртаклашырга.

Тематик планлаштыру

2 нче сыйныф

№	Бүлек исеме	Курс темасы, эчтәлек элементлары	Сәг.саны
1.	**Сөйләм, уку эшчәнлеге**	Сөйләм һәм уку эшчәнлеге төрләре - 4с. *Белдекле керпедә кунакта (21с)* *Белдекле керпедә кунакта* *Катапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.* *Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү.*	1
2.		Г.Тукай "Кәҗә белән Сарык " әкиятенең жанр үзенчәлеге. *Эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү. Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү*	1
3		Г.Тукай "Кәҗә белән Сарык " әкиятен уку. *Эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү*	1
4.		Г.Тукай әсәрләрендә халык авыз иҗатының чагылышы. *"Халык авыз иҗаты" төшенчәсен аңлау, кече фольклор әсәрләре (санамышлар, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр, бишек җырлары; тылсымлы, көнкүреш, хайваннар турындагы әкиятләр) жанрлары турында белемнәрен системалаштыру*	1
5	**Кычкырып уку**	Хайваннар турындагы һәм халык әкиятләре. "Батыр әтәч" татар халык әкиятен уку. *Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару.Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү.*	1
6		Хайваннар турындагы һәм халык әкиятләрен уку. Йолдыз "Кояшка җавап"шигырен уку. *Балаларда әдәби китаплар укуга теләк булдыру.Текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау*	1
7.		Йорт хайваннары турындагы халык әкиятләрен уку. *Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү.Китапханәдә ориентлашу.*	1

8.		Йорт хайваннары турындагы халык әкиятләрен уку. “Әтәч патша”. *Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү*	1
9.		Кыргый җәнлекләр турындагы әкиятләр."Бүдәнә белән төлке”. *Текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимн һ.б.).*	1
10.	**Эчтән уку**	Кыргый җәнлекләр турындагы әкиятләр.”Аю белән төлке” әкиятен уку. *Герой кичерешләрен аңлату.* *Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү.Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү.*	1
11.		Аз булса да үз акылың булсын.М.Гафури.“Тавык белән үрдәк”. *Сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү.*	1
12.		Җәнлекләр турында гуцул халык әкияте.“Хәйләкәр керпе”. *Геройга бәяләмә бирә белү,“тема”, “төп фикер” төшенчәләрен белү.* *Шулай ук сүзлекләрдән кирәкле сүзлек мәкаләләрен таба белү һәм сайлап уку рамкасы эчендә алардан тиешле информацияне чыгару.*	1
13.		Дуслык турында мәкальләр. Г.Юнысова “Керпе кайгысы”. *Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү.*	1
14	**Ишетеп аңлау (аудирование)**	Тылсымлы әкиятләр. “Гөлчәчәк” әкиятен уку. *Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү; ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау, эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавп бирү.*	1
15	**Сөйләм**	Тылсымлы әкиятләр.”Өч кыз” әкияте өстендә эш. *Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү.Халык әкиятләренең барлык төрләре.*	1
16.		Автор әкиятләре белән борынгы әкиятләр арасындагы идея уртаклыгы. *Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли*	1

		белү.Фольклор әсәрләре һәм аларның төрләре турында белү.	
17.		Ш.Галиев әсәрләрендә мәзәк мәсьәләләр. *Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
18.		Ш.Галиев “Котбетдин мәргән”(мәзәк мажара). *Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.*	1
19.	**Язу(язма сөйләм культурасы)**	Бөҗәкләр турындагы шигъри әсәрләр.З.Мансур”Кырмыска һәм малай”. Эш дәфтәрендә язмача күнегүләр башкару.	1
20.		Уйдырма әкиятләр.Н.Исәнбәт “Мыраужан агай хәйләсе”. *Күзәтүләрдән һәм тормыш тәҗрибәсеннән чыгып кыска сочинениеләр язу*	1
21.		Автор әкиятләре.”Музей йортына сәяхәт”. Г.Вәлиева “Су әкияте”н уку. *Рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу.*	1
22.	**Сөйләм**	Йолдыз. “Белмим” әсәрен уку. *Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.*	1
23.		Замана баласы. Р.Вәлиева “Замана баласы”. *Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау*	1
24.		Эш эшкә өйрәтә. Ф.Яруллин “Эшнең аның берние юк”. *Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
25.		Илен сөйгән, ир булган. Ж.Дәрзаман “Солдат булдым”. *Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
26.		*Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү*	1
27.		Хоккулар. Кыска шигырьләр.Н.Ахунова “хоккулар”ы Кыска шигырьләр. ”Музей йортына сәяхәт”.	1
28.		Әкиятләр уку	1
29.		Әкият һәм чынбарлык бергәлеге. Э.Шәрифуллина “Алтын балык”. *Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү*	1
30.		И.Лерон “И ямьле дә соң дөнья!” *Лирик әсрләрнең үзенчәлекләре (ритм, рифма);*	1
31.		”Музей йортына сәяхәт”. “Музей йорты”. Уку техникасын	1

		тикшерү	
32.		Күзәтә белгән кеше– бәхетле кеше. И.Туктар “Урман букеты”. *Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.*	1
33.	**Иҗ. эшч. элемент.**	Р.Миңнуллин “Чыршы әйләнәсендә”. *Сәнгатьлелек чараларын билгели һәм таба белү;*	1
34.		Күзәтү ноктасы.Р.Харис “Төсле рәсем”. А.Юнысова “Телевизор*”. Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку*	1

3 нче сыйныф

№№	Бүлек исеме	Курс темасы, эчтәлек элементлары	Сәг. саны
1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Иң күңелле чак.** Б. Рәхмәт “Иң күңелле чак”, Р. Вәлиева “Җәй һәм бала” Р. Хисмәтуллин “Июль аланы” ***Китапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.***	1
2	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Җәйне сагыну .** М. Галиев “Җиләктән кайтканда”, М. Мирза “Көздә бермәл”, “Көз”, “Болыт” М. Гафури “Болын” ***Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү.***	1
3	**Сөйләм** Библиографик культура формалаштыру	**Җәйне сагыну .** М. Мирза “Көздә бермәл”, “Көз”, “Болыт” **М. Гафури “Болын” ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.***	1
4		**Күк йөзендә болыт-рәсемнәр.** Б. Рәхимова”Шук болытлар, батыр җил, якты кояш”,Р. Корбан “Көз нигә моңая”Р. Вәлиева “Яңгыр, яу!”, Йолдыз “Салават күпере” Н. Дәүли “Бала болыт” ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү****Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү.*	1
5	**Сөйләм**	**Яңгырның ял көне** Л.Лерон”Яңгырның ял көне”.. “Яңгыр, яу !”җыры.Р. Вәлиева “Китмә әле, бераз тор”,М. Әлимбаев “Салават күпере” М. Җәлил “Яңгыр ***Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.*** Р. Вәлиева “Китмә әле, бераз тор”,М. Әлимбаев “Салават	1

		күпере" М. Җәлил "Яңгыр ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.***	
6	**Уку** **Кычкырып уку**	**Җир өстенә яфрак ява.** Р. Мингалим "Август каеннары", З. Туфайлова "Яфрак ява**.** Ш. Маннур "Көзге урманда" ***Күзәтүләрдән һәм тормыш тәҗрибәсеннән чыгып кыска сочинениеләр язу.***	1
7	**Сөйләм**	**Алтын көз.** Ф. Хөсни "Яфрак коелганда", "Музей йорты"на сәяхәт. И. Остроухов "Алтын көз". Музыка Н. Җиһанов "Кырлай" симфоник поэмасы.. К. Тәхау "Көзге урман" Х. Әюп "Әбиләр чуагы", Р. Әхмәтҗан "Соңгы яфрак" ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү***	1
8	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре** Ишетеп аңлау (аудирование)	**Кыр казлары китә җылы якка.** М. Мазунов "Карап торам", Г. Хәсәнов "Кыр казы", "Музей йорты"на сзяхәт.. "Казлар" картинасы ***Вакыйгаларның эзлеклеген төзү****.Сөйләмне ишетеп аңлау; укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү; ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау, эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавп бирү.*	1
9	**Сөйләм**	**Йорт казлары — гаҗәп кызык кошлар.** Г. Бәширов "Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе" Н. Гыйматдинова "Казлар". ***Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү***	1
10	**Балаларның уку даирәсе**	**Тәрбияче попугай .**Г. Остер "Серне ачты"**.** В. Хәйруллина "Тәрбияче попугай" ***Балалар әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар)***	1
11	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Әнис Шакировның куен дәфтәре.** Н. Сладков "Күзалдавычлар" , "Февраль зәңгәрлеге", "Кышкы зәңгәрлек" картиналары" ***.** Әминәнең куен дәфтәреннән өзекләр ***Сөйләмне ишетеп аңлау.*** Р. Әхмәт "Сыкы", "Февраль зәңгәрлеге", "Кышкы зәңгәрлек" картиналары"**.** Әминәнең куен дәфтәреннән өзекләр" ***Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.***	1 1
12	**Сөйләм** Библиографик культура формалаштыру	**Әнис Шакировның куен дәфтәре.** Н. Сладков "Кем остарак", Р. Корбан "Мәктәпкә озату бәйрәме". Әмирнең куен дәфтәреннән табышмаклар." ***Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.*** *Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру*	1

13		Г. Паушкин “Кыш”,Г. Рәхим “Безнең тауда”. Р. Шәмсетдинов “Ботинкалар” **.**М. Кузнецов “Балачагым урамы”. ***Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү*** *.Әдәби китапларда җиңел ориентлашу.*	1
14	**Уку** **Кычкырып уку**	**Серле чишмә, моңлы.** Н. Әхмәдиев “Чишмәгә суга барам” **.** К. Кәримов “Кышкы мәтрүшкәләр”. ***Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.****Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру*	1
15		**Сарбайның батырлыгы.** Н.Гыйматдинова “Сарбай” ***Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү; сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү.*** .	1
16	**Сөйләм** Библиографик культура формалаштыру	**Сарбайның батырлыгы.** Н.Гыйматдинова “Сарбай” ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү.****Китап ахырында бирелгән эчтәлек белән эшләү.* .	1
17	**Кычкырып уку**	**Эш кешене тәрбияли, ялкаулык боза.** Әфган халык әкияте “Иң яхшы дару”, **.** Йолдыз ”Охшашлык” Уйгур халык әкияте “Тылсымлы китмән” **.** Л. Лерон “Әкияти башламнар” ***Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.***	1
18	**Балаларның уку даирәсе**	**Һәр җәнлекнең үз төсе.**Инглиз халык әкияте “Көрән төстәге пингвин баласы” **.** Э. Шәрифуллина “Әкият кайда?” **. Нугай халык әкияте “Карт белән Су анасы” ***Халык әкиятләренең барлык төрләре, мәкальләр һәм әйтемнәр; автор әсәрләре, мәсәлләре***	1
19	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Эш үткәч үкенүдән файда юк.** Монгол халык әкияте “Әтәч таңда нигә кычкыра?”. Алман халык әкияте “Сандугач белән Аю”. Эвенк халык әкияте “Әтәч нигә кычкыра?” ***Эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү.***	1
20		**И куян, куян....** Манси халык әкияте “Куянның колагы нигә озын?”. Каракалпак халык әкияте “Җәй белән кыш нигә күрешми.***Вакыйгаларның эзлеклеген төзү. Эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү.***	1
21	**Кычкырып уку**	**Җәнлекләр арасында да патша була.**Кабардин халык әкияте. “Җәнлекләр патшасы” **.** Латыш халык әкияте “Шайтанга ничә яшь” ***Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру***	1

22	**Сөйләм** **Библиографик культура формалаштыру**	**Җәнлекләр арасында да патша була.** Кабардин халык әкияте. “Җәнлекләр патшасы” Казакъ халык әкияте “Юмарт дөя” ***Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.****Китапның элементлары: титул бите, аннотация, китапның рәссам-бизәүчеләре турында өйрәнүне дәвам итү.*	1
23	**Сөйләм** Халык авыз иҗаты	**Комсызлык китергән бәла.** Венгр халык әкияте. “Комсызлык бәласе”, Африка негрлары әкияте “Сырны ничек бүлгәннәр” . ***Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.***Фольклор әсәрләре һәм аларның төрләре турында белү Литва халык әкияте “Итагатьле мәче” **.** Әфган халык әкияте “Табышны ничек бүләргә?” Новег халык әкияте“Кабартма” ***Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.*** Әдәби әкиятләр, “тема”, “төп фикер” төшенчәләрен белү	1
24		**Хыял дөньясында.** Л. Лерон “Хыял”, Йолдыз “Антенналы бәрәңге” **.** Л. Лерон “Хыялый Акбай”, Ә. Габиди “Тере антенналар” ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.***Герой кичерешләрен аңлату; сюжет төшенчәсен аңлау; геройга бәяләмә бирә белү	1
25	**Сөйләм** Халык авыз иҗаты	**Мәче малае Шукбай.** Л. Лерон “Мәче малае Шукбай”-1, 2 ,бүлек**.** Ф. Мөслимова “Хыялый”. З. Гомәрова “Хыялларым” ***Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү.*** *Әсәрләрнең үзенчәлекләре (ритм, рифма)*	1
26	**Сөйләм** Халык авыз иҗаты	**Мәчеләр дә кешеләрчә яши.** Л. Лерон “Шукбай балык тота”, “Хат”. Б. Рәхмәт “Ничек өйрәнергә” ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау****. Автор шигърияте*	1
27	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	**“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы.** Р. Фәйзуллин “Тугайда”, А. Әхмәтгалиева “Болытта җиләк үсә” **.** Ф. Садриев “Юкка көттеләр” ***Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку***	1
28		**Нәниләрнең хыялы.** А. Гыйләҗев “Суык” ***Проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү*** **Дүрт аяклы дустым .** А. Алланазаров “Дустымны эзлим” ***.** В.Хәйруллина “Кем булам ” Йолдыз “Этем югалды бүген” ***Тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү***	1
29		**Батырлыкка җирдә урын бар.** Р. Гыйззәтуллин “Батырлык”. **.** Г. Рәхим “Иске самавыр торбасы” ***Дәреслектәге***	1

		иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру	
30	**Балаларның уку даирәсе**	**Барысын да яратам.** Р.Вәлиев “Барысын да яратам”, Ш. Маннур “Яратам”**.** М. Хөсәен “Китап”, С. Урайский “Туган ил”. ***Төрле төрдәге китаплар: тарихи, маҗаралы,фантастик, фәнни-популяр, белешмә-энциклопедик әдәбият; Балалар матбугаты басмалары (балалар журналы).***	1
31	**Кычкырып уку.** Төрле төрдәге һәм жанрдагы текстлар белән эшләү	**Барысын да яратам.** Ш. Маннур “Яратам”, Р. Вәлиев “Чыпчык”,”Барысын да яратам”**.** М. Хөсәен “Китап” **С. Урайский “Туган ил”. ***Кычкырып уку теләге формалаштыру.***Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.	1
32		**Авыл хикмәтләре.** А. Гыймадиев “Шәмси маҗаралары”. ***Чылбырлап уку теләге формалаштыру.*** Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр); чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау. Н. Кәримова “Авылым җыры” Музей йорты “Зөя — татар елгасы” ***Рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру*** . Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү	1
33	**Кычкырып уку.** Әдәби әсәр тексты белән эшләү	**Җәйге кояш астында.** В. Нуриев “Кем катырак суга”, Б. Кустодиев “Идел. Салават күпере.” ***Кычкырып уку теләге формалаштыру.****Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу* Салават күпере” Р. Вәлиева “ Яңгыр белән Кояш” ***Чылбырлап уку теләге формалаштыру.****Лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау*	1
34		**Шатлык— тәнгә сихәт.** Г. Сабитов “Тәүге шатлык” . Ә. Баянов “Тургай” . ***Рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру****Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру.*	1

4 нче сыйныф

№ №	Бүлек исеме	Курс темасы, эчтәлек элементлары	Сәг. саны
1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Җир йөзендә яшәгән беренче кешеләр.** Миф. *Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү.*	**1**
2	**Сөйләм**	**Җир ничек барлыкка килгән?** Җир ничек яралган? (легенда). Дөнья яратылу турында миф. Р.Вәлиева. "Изгеләр тавы". *Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.*	**1**
3	**Әдәбият белеменә кереш**	**Борынгы легендалар ни сөйли?** Күкнең күтәрелүе.Бумеранг (Австралия халкы әкияте). "Кырык кыз". Риваять. *Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү*	**1**
4	**Уку .Кычкырып уку**	**Тотем агачлар** Айдархан һәм сәхабәләр.Р.Миңнуллин. "Сабантуйда. *Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку телгә формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.*	**1**
5	**Ишетеп аңлау(аудирование)**	**Пәйгамбәрнең тууы.** "Пәйгамбәрнең тууы" хикәяте, ***А.Абзгильдинның "Мөхәммәднең тууы" картинасы**** "Мәрҗән каласы һәм унике кыз хикәяте". *Ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау.*	**1**
6	**Уку. Кычкырып уку**	**Туган як сылуы — ак каен** З.Ярмәки. "Ак каен"."Чыршы ни өчен мәңге яшел?" (легенда) М. Сафин. "Каенага, каенишләр".	**1**
7	**Балаларның уку даирәсе**	**Абага чәчәге** Г.Кутуй. "Рөстәм маҗаралары".	**1**
8	**Әдәбият белеменә кереш**	Ак байтал (Татар халык әкияте).	**1**
9	**Язу**	**Тотем хайваннар *Р.Шәмсетдинов. "Алтын Урда. Хан ауда" картинасы*.** Р.Миңнуллин. "Алтын Урда". *Рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу*	**1**
10	**Балаларның уку даирәсе**	**Татар мифологиясендә Ак бүре. Татарстан гербы** Ак бүре (легенда). Дәрдемәнд Гали (хикәят) . *Эш дәфтәрендә язмача күнегүләр башкару*	**1**
11		**Ак бүре (Татар халык әкияте)** Ак бүре (Татар халык әкияте). Ике кыз (Татар халык әкияте) . Ак бүре (Татар халык әкияте) .	**1**
12		**Әкиятләрдә Ак елан***Үги кыз (Татар халык әкияте) *.Төрле төрдәге китаплар: тарихи, маҗаралы, фантастик, фәнни-популяр, белешмә-энөиклопедик әдәбият.*	**1**
13		**Еланнар патшасы Шаһмара**әкияте) . *Дәреслектә җиңел генә ор* *иентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү.*	**1**
14		**Борынгы шагыйрь — Кол Гали** Ш.Галиев. "Кол	**1**

		Галигә”, ***Р.Шәмсетдинов. “Кол Гали” картинасы,*** “Тоткын Сөембикә җыры” .“Кол Гали”. Р.Зәйдулла хикәяләвендә.*Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру.*	
15		**Кыйссаи Йосыф** Кол Гали. “Кыйссаи Йосыф”. М.Рәфыйков. “Усак яфраклары сөйләшә”. Р. Харис. “Зөләйха” (өзек).*Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү.*	**1**
16		**Без — татар балалары** Г.Латыйп. “Безнең нәсел”, Э.Шәрифуллина. “Без - татар балалары”. *Безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар.*	**1**
17		**Р.Миңнуллин. “Татарларым” (өзек).** *Безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар.*	**1**
18	**Балаларның уку даирәсе**	**Нәсел агачы** Ә.Рәшит. “Нәсел агачы”, ***Ф.Гыйрфанов. “Болгар ханнары шәҗәрәсе”***. Х.Камалов. “Археолог”.Ф.Бәйрәмова. “Кара пулат”.	**1**
19		**Су асты патшалыгында** Н.Сәйяр. “Айсылу”.Ф.Мәҗитов. “Яңгыр кызы Гөлтамчы”. *Төрле тематик җыентыклар төзү күнекмәләре бирү.*	**1**
20		**Су кызы** Н.Сәйяр. “Айсылу”.Батулла. “Су иясе”.Мөстәкыйль рәвештә сайлап уку өчен 2 текст:Ф.Яруллин. “Буар елан”.Р.Миңнуллин. “Машина... кечкенә экият”.	**1**
21		**Айсылу — бәхетле бала** Н.Сәйяр. “Айсылу”.Г.Вәлиева. “Кызыктырсалар да”.Г.Гыйльманов. “Җавапсыз легенда”.*Лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау*	**1**
22		**Җирдә миңа ни кирәк?** Ш.Галиев. “Алсу дөнья”, Ш.Галиев. “Җирдә миңа ни кирәк?”. Г.Гыйльманов. “Чишмәгә бардык”*Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү.*	**1**
23		**Шәехзадә Бабич шигырьләре** Ш.Бабич. “Габдулла әфәнде Тукаев”, “Тын төн” * В.Хәйруллина. “Чикерткә” . Р.Миңнуллин. “Утыз Имәнине укыганда туган уйлар”. *Теге яки бу язучы, шагыйрь иҗатын өйрәнгәннән соң, аның әсәрләреннән нәни җыентыклар төзү.*	**1**
24	**Язу**	**Көзге табигать мизгелләре** Г.Рәхим. “Көзге урман”,***М.Усманов, “Урман күле”, О.Кульпин. “Зәңгәр култык”*** .Мөҗәһит. “Бер яфрак зары”. Г.Рәхим. “Көз йөри”.М.Мирза. “Көз”,К.Булатова. “Кичә генә”, Р.Корбан. “Ярдәм итик”.Текстлар сайлап уку өчен бирелә.*«Сайланма әсәрләр» төшенчәсе бирү.*	**1**
25	**Сөйләм**	**Кышкы сандугач**.Рәхим. “Песнәк”.М.Сафин. “Сокланмый булдыра алмыйм”, Г.Юнысова. “Мактанчык саескан”. *Сөйләменә һәм эш-гамәлләренә*	**1**

		карап, геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү.	
26		**Иртә яме, иртә моңы — җан азыгы** З.Ярмәки. “Иртә” .Р.Корбан. “Каеннар бишек шикелле”, “Көз нигә моңлы”.Н.Думави. “Беренче кар”. Р.Харис. “Ак карлар арасында”.*Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.*	**1**
27		**Әнкәм портреты** . Г.Рәхим. “Апрель” (портрет).Г.Сабитов. “Кадерле ул туган як!”. *Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.*	**1**
28		**Иң матур сүз** Н.Исәнбәт. “Өч матур сүз”, сүз турында мәкальләр.С.Шакир. “Ландыш чәчәге”, Р.Вәлиева. “Энҗе чәчәк”.Г.Сабитов. “Чәчәк нигә боекты?” *.Геройга бәяләмә бирә белү.*	**1**
29		**Кеше ышанмаслык сүзне чын булса да сөйләмә** Л.Лерон. “Кыхмырый, Мыхмырый һәм Шыхмырый”, И.Гыйләҗев. “Тутыкмас тотка”. И.Нәбиуллина “Тәмле тел” (әкият)М.Әгъләмов. “Матурлык минем белән”.	**1**
30		**Әкиятләр сәхнәләштерү**	**1**
31		**Кечкенә хезмәтче** Ф.Әмирхан. “Кечкенә хезмәтче”.Ә.Фәйзи. “Асрарга бала бирәм”. Н.Думави. “Ятим бала”. **Газаплы язмыш** “. *Укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү*	**1**
32		**Г.Галиев. “Бибкәй аланы” З.Бәшири. “Бер асрауның аһзары”.** *Укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү*	**1**
33		**Күз яшьле балачак.** К.Нәҗми. “Нәсимәнең беренче эш көне”, ***В.Маковский. “Курешү”***.Д.Аппакова. “Кечкенә Банунының тарихы”.*Шигъри әсәрләрнең үзенчәлекләрен белү (ритм, рифма һ.б).*	**1**
34		**Каникуллар — рәхәт вакыт** Г.Ибраһимов. “Укудан кайткач**”**, “Яз башы”*(өзек),* ***Ф.Решетников. “Каникулга кайтты”***Г.Тукай. “Таз”. Ф.Хөсни. “Малай белән солдат”. Г. Афзал иҗаты. Р.Харис. “Фронтовиклар”.*Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.*	**1**